

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

En Damvs Chronicon

Eusebius

Basileae, 1529

VD16 VD16 E 4266

D. Hieronymi Presbyteri In Evsebii Caesariensis Chronicon Ad Vincentivm
Et Galienvm Praefatio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98136](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98136)

D. HIERONYMI

PRESBYTERI IN EVSEBII CAESARIENSIS CHRONICON AD VICENTIVM ET GALIENVM
PRAEFATIO.

ET VS iste disertorum mos fuit, ut exercendi ingenij causa graecos libros latino sermone absoluerent, & quod plus in se difficultatis habet, poemata illustrium uirorum addita metri necessitate transferrēt. Vnde & noster TVLIVS Platonis integros libros ad uerbum interpretatus est. Et cum Aratum iam Romanum hexametris uersibus edidisset, in Xenophontis Oeconomico lusit. In quo ope-

re ita saepe aureum illud flumen eloquentiae quibusdam scabris & turbulentis obicibus retardatur, ut qui interpretati nesciūt à Cicerone, dicta non credant. Difficile est enim alienas linguas insequentem non alicubi excidere: Arduū, ut quae in aliena lingua bene dicta sunt, eundem decorē in traslatione conferuent. Significatum est aliquid unius uerbi proprietate, non habeo meum quo id effe ram: & dum quæro implere sententiam, longo ambitu uix breuia spacia consu mo: Accedunt hyperbatorum anfractus, dissimilitudines casuum, uarietates si gurarum: Ipsum postremo suum, & ut ita dicam, uernaculum linguae genus, si ad uerbum interpretor, absurde resonat: si ob necessitatem aliquid in ordine, in sermone mutauero, ab interpretis uidebor officio recessisse. Itaque mi Vincen ti charissime, & tu Galiene pars animae meae, obsecro, ut quicquid hoc tumul tuarj operis est, amicorum non iudicum animo relegatis: praesertim cum & no tario, ut scitis, uelocissime dictauerim, & difficultatem rei etiam diuinorum uo luminum instrumenta testentur, quae à LXX Interpretibus edita non eundē sa porē in graeco sermone custodiunt. Quam ob rem Aquila, & Symmachus, & Theodotion incitati, diuersum penē opus in eodem opere prodiderunt: alio nitente uerbum de uerbo exprimere, alio sensum potius sequi, tertio non mul tum à ueteribus discrepante. Quinta autē, & sexta, & septima editio licet qui bus censeatur autoribus ignoretur, tamen ita probabilem sui diuersitatē tenent, ut auctoritatem sine nominibus tenuerint. Inde adeo uenit, ut sacrae literae minus compta, & duresonantes uideantur, quod diserti homines interpretatas eas de Hebraeo nescientes, dum superficiem non medullam inspiciunt, ante quasi ue stem orationis sordidam perhorrescant, quam pulchrum intrinsecus rerum cor pus inueniant. Denique quid Psalterio canorius? quod in morem nostri Flac ci, & graeci Pindari, nunc iambo currit, nunc calcaico personat, nunc sapphico tumet, nunc semipede ingreditur. Quid Deuteronomij & Esaia cantico pulchrius? quid Solomone grauius? quid perfectius Iob? Quae omnia hexame tris & pentametris uersibus, ut Iosephus & Origenes scribunt, apud suos composita decurrunt. Haec cum graece legimus, aliud quiddam sonant: cum latine, penitus inhaerent. Quod si cui non uideatur linguae gratia interpretatione muta ri, Homerum ad uerbum exponat latinū: Plus aliquid dicam, eundem in sua lingua pro se uerbis interpretetur, uidebit ordinem ridiculum, & poëtam elo quentissimum uix loquentem. Quorsum ista? Videlicet ut non nobis mirum uideatur

Ciceronis eloquentia graecis uertendis non satisficit.

Libri sacrae scripturae praecipui carmine scripti sunt.

C uideatur si alicubi offendimus, si tarda oratio aut consonantibus asperatur, aut uocalibus hiulca uel diuisa sit, aut rerum ipsa breuitate constringitur: cum eruditissimi homines in eodem opere sudauerint, & ad communem difficultatem, quam in omni interpretatione causati sumus, hoc nobis propriū accedat, quod historia multiplex est, habens barbara nomina, res incognitas Latinis, numeros inexplicabiles, uirgulasque pariter ac numeris intertextas, ut penē difficilius sit legendi ordinem discere, quā ad lectionis notitiam peruenire. Vt autem manifesto cognoscantur indicio, ad quem numerum historia quæque pertineat, has distinctiones positas lector aduertat: ut si ad primum numerum regni primitus adnotati historia referenda est, primam literam in explicatione historiae contempletur: & si quidem eam ex minio uiderit, illi temporis applicationem uel anno sciat, quem suggesserit numerus similiter eodem minio figuratus. Si uero numerum non puro minio, sed mixto nigro notatum esse peruerit, secundæ lineæ numero debetur historia. Si autem tertio numerorum ordini applicandum est quod fuerit adscriptum, medium puro minio numerum, & partem reliquam ex solo nigro expressam conspicabitur. Quarta numeri linea nihil habebit ex minio, sed indicio erit, quod sibi historia debeatur cum minio facta litera in principio enotationis historiae, quæ etiam superioribus signis subdenda est, nihilominus apparebit nullo superius memoratorum signorum in numeris respondere. Sin uero non minio, sed mixtum nigro rubroque litera fuerit expressa, refulgens ex rubro numerus in quintam numerorum lineam poterit aduertī. Et ita sexta linea numeri ut secunda, septima ut tertia designabitur, octaua quoque ut quarta apparenti litera bicolori. Cum uero nec in numeris, nec in explanatione historiae ullum illorum quæ prædiximus signorum fuerit, non linea quod annotatum fuerit uendicabit. Non tamen omnia huiusmodi requirenda sunt necessariò, cum minor est numerus linearū, Vnde præmonendum puto, ut prout quæque scripta sunt, etiam colorum diuersitates seruentur: ne quis irrationabili extimet uoluptate oculis tantum rem esse quæsitam, & dum scribendi tedium fugit, labyrinthum erroris intexat. Id enim elucubratum est, ut regnorum tramites, qui per uicinitatem nimiam penē mixtuerant, distinctione minij separarentur, & eundem coloris locum quem prior membrana signauerat, ex aduerso positi numeri retinerent, uel etiam posterior scriptura seruaret. Nec ignoro multos fore, qui solita libidine detrahendi omnibus, quod uitari non potest, nisi qui omnino nil scribit, huic uoluntati genuinum dentem insigant. Calumniabuntur in tempora, conuertent ordinem, res arguent, syllabas uentilabunt. Et quod accidere plerisque solet, negligentiam librariorum ad autores referent. Quos cum possent meo iure repercutere, ut si displicet non legant, malo breuiter placatos dimittere, ut & Græcorum fidem suo auctori adsignent: & quæ noua asseruimus, de alijs probatissimis uiris libata cognoscant. Sciendum etenim, me esse & interpretis & scriptoris ex parte officio usum: quia & græca fidelissime expressi, & nonnulla quæ mihi intermissa uidebantur adieci, in Romana maxime historia, quam Eusebius, huius conditor libri, non tam ignorasse, utpote eruditissimus, quā ut græca scribens parum suis necessariam perstrinxisse mihi uidetur. Itaque à Nino & Abraham usque ad Troiæ captiuitatem pura græca tralatio est. A Troia usque ad uicesimum Constantini annum nunc addita, nunc mixta sunt plurima, quæ de TRANQVILLO, & cæteris illustribus historicis curiosissime excerptimus. A Constantini autem supradicto anno usque ad consulatum

*Hieronymus
interpretis &
scriptoris offi-
cio functus est.*

latum

A latum Augustorum Valentis VI, & Valentiniani iterum totum meum est, Quo sine contentus, reliquum tempus Gratiani & Theodosij latioris historiarum stylo referuavi: Non quo de uiuentibus timuerim libere & uere scribere: timorem enim dei hominum timorem expellit, sed quoniam, debachantibus adhuc in terra nostra Barbaris, incerta sunt omnia.

EVSEBII PAMPHI
LI CAESARIENSIS IN CHRONICON
SVVM PRAEFATIO D. HIERONY
MO INTERPRETE.

MOSEN gentis hebraicae, qui primus omnium Prophetarum ante aduentum Domini Saluatoris diuinas leges sacris literis explicauit, Inachi fuisse temporibus eruditissimi uiri tradiderunt: Ex nostris Clemens & Africanus, & Tracianus: ex Iudaicis, Iosephus, & Iustus, ueteris historiae monumenta replicantes. Porro Inachus quingentis annis Troianum bellum antecedit: Ex ethnicis uero impius ille Porphyrius in quarto sui operis libro, quod aduersum nos casto labore contexuit, post Mosē Semiramim fuisse adfirmat, quae apud Assyrios CL ante Inachum regnauit annis. Itaque iuxta eum DCCC penē & L annis Troiano bello Mosēs senior reperitur. Cum haec ita se habeant, necessarium duxi ueritatem diligentius persequi: Et ob id in priore libro quasi quandam materiam futuro operi omnium mihi regum tempora praenotaui, Chaldaeorum, Assyriorum, Medorum, Persarum, Lydorum, Hebraeorum, Aegyptiorum, Atheniensium, Sicyoniorum, Argiuorum, Lacedaemoniorum, Corinthiorum, Theffalorum, Macedonum, Latinorum, qui postea Romani nuncupati sunt. In praesenti autem stylo eadem tempora contra se inuicem ponens, & singularum gentium annos dinumerans, ut quid cuique coactaneum fuit ita curioso ordine coaptaui. Neque me fugit, in hebraicis codicibus dissonos atatum annos inueniri, plusque uel minus, prout interpretibus uisum est lectitari, sequendumque illud potius, quod exemplariorum multitudo in fidem traxit. Verum utcumque quis uolet computet, & reperiet Inachi temporibus, quem primum Argis regnasse aiunt, Patriarcham Hebraeorum fuisse Isaacem, à quo XII Iudaeorum tribus Israelitis uocabulum sortitae sunt, Semiramim autē & Abraham contemporales fuisse manifestum est. Nam Mosēs licet iunior supradictis sit omnibus, tamen quos Graeci antiquissimos putant senior apprehenditur, Homero scilicet & Hesiodo, Troianoque bello, ac multo superior

Inachus.

XII tribus
Israelis unde
dicte.

A 2 rior